

УДК 330.322:330.341.1(477)
DOI: 10.37128/2411-4413-2024-2-8

**ІННОВАЦІЙНО-
ІНВЕСТИЦІЙНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО
СЕКТОРУ
ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ**

ХАЄЦЬКА О.П.,
*кандидат економічних наук,
завідувачка кафедри економіки
та підприємницької діяльності,
Вінницький національний аграрний університет
(м. Вінниця)*

У статті проаналізовано проблему інвестиційно-інноваційного забезпечення аграрного сектору економіки України. Наша країна має значний потенціал для розвитку аграрного сектору економіки через значні площі сільськогосподарських угідь і сприятливі природно-кліматичні умови. Інвестиції у сучасні технології, виробництво високоякісного насіння та агрохімікатів поліпшують і максимізують цей потенціал.

Визначено ключові аспекти, що сприяють стимулюванню інвестицій та інновацій в економіці країни й підтримують розвиток інвестиційного клімату, заохоченню новаторських ідей, дослідженню пріоритетних напрямків для інвестицій, надання фінансової підтримки тощо. Виокремлено пріоритетні напрямки інвестиційного забезпечення, які дозволять забезпечити розвиток інноваційного потенціалу й охарактеризовано основні типи ефектів від застосування інновацій в аграрній сфері.

Визначено базові складові інвестиційного забезпечення конкурентоспроможного розвитку галузей аграрного сектору економіки, які вказують на різні джерела інвестиційних надходжень приватного, державного, міжнародного капіталу. Наведено переваги й недоліки джерел надходження інвестицій та забезпечення конкурентоспроможного розвитку галузей аграрного сектору економіки. Проаналізовано витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт, а також динаміку кількості інноваційно-активних підприємств за видами економічної діяльності в Україні, визначено частку інноваційно-активних підприємств у загальній кількості підприємств.

Охарактеризовано джерела фінансування інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств України. Розглянуто інноваційно-інвестиційні механізми забезпечення соціально-економічного розвитку, що впливають на формування, розвиток й ефективність інноваційно-інвестиційного середовища. Наведено Рейтинг «Глобального інноваційного індексу» і позиції України в ньому, а також загальні принципи інвестиційної політики.

Визначено, що інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України не лише актуальне, але й невідкладне завдання для забезпечення сталого й успішного майбутнього.

Ключові слова: інновації, інвестиції, інноваційна діяльність, інвестиційна привабливість, інноваційно-активні підприємства, інноваційно-інвестиційне забезпечення, аграрний сектор економіки, фінансування інноваційної діяльності, інвестиційно-інноваційний розвиток.

Табл.: 5. Рис.: 5. Літ.: 23.

**INNOVATION AND INVESTMENT PROVISION OF DEVELOPMENT
OF AGRARIAN SECTOR OF ECONOMY OF UKRAINE**

KHAIETSKA Olha,
*Candidate of Economic Sciences,
Head of the Department of Economics and Entrepreneurship,
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsia)*

The article analyzes the problem of investment and innovation provision of the agrarian sector of the economy of Ukraine. Our country has a significant potential for the development of the agricultural sector due to the large areas of agricultural land and favourable natural and climatic conditions. Investments in modern technologies, high-quality seeds and agrochemicals improve and maximize this potential.

The key aspects that contribute to the stimulation of investments and innovations in the country's economy and contribute to the development of a favourable investment climate, the encouragement of innovative ideas, the study of priority areas for investments, the provision of financial support, etc. have been identified. The priority areas of investment support that will allow to ensure the development of innovation potential are highlighted and the main types of the effects from the application of innovations in the agricultural sphere are characterized.

The basic components of investment support for the competitive development of the agrarian sector of the economy are defined, which indicate various sources of investment income of private, state, and international capital. The advantages and disadvantages of sources of investment income and ensuring the competitive development of branches of the agrarian sector of the economy are given. The costs of the scientific research and development by types of work and the dynamics of the number of innovatively active enterprises by types of economic activity in Ukraine were analyzed, the share of innovatively active enterprises in the total number was determined.

The sources of financing innovative activity of enterprises of the agrarian sector of the economy of Ukraine are characterized. Innovation and investment mechanisms for ensuring socio-economic development, which affect the formation, development and effectiveness of the innovation and investment environment, are considered. The rating of the «Global Innovation Index» and the position of Ukraine in it, as well as the general principles of investment policy, are given.

It was determined that innovative and investment support for the development of the agricultural sector of economy of Ukraine is not only relevant, but also an urgent task to ensure a sustainable and successful future.

Key words: innovations, investments, innovative activity, investment attractiveness, innovatively active enterprises, innovation-investment support, agricultural sector of the economy, financing of innovative activity, investment-innovation development.

Tabl.: 5. Fig.: 5. Ref.: 23.

Постановка проблеми. Основним викликом сучасних світових інноваційних процесів є розвиток сільського господарства, спрямованого на нарощування обсягів виробництва аграрної продукції завдяки використанню новітніх технологій. Впровадження інновацій в аграрній сфері сприяє зростанню продуктивності праці, скороченню витрат, економії різних видів ресурсів, зниженню собівартості аграрної продукції, водночас відбувається нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, що підвищує ефективність і сприяє залученню інвестицій у цю сферу.

Аграрний сектор є однією з основних галузей економіки України, що забезпечує значний внесок у формування валового внутрішнього продукту, сприяє створенню робочих місць і формує експортні надходження. Підвищення продуктивності й конкурентоспроможності цього сектору має прямий вплив на економічний розвиток України. У сучасних умовах аграрна сфера України та її економічна ефективність, інноваційна активність занепадає внаслідок військових дій, зменшення ринків збуту продукції, недосконалості законодавчої бази, недостатнього державного стимулювання інноваційної діяльності, обмеженості внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування інновацій та неможливості їхньої швидкої мобілізації, низького рівня інвестиційної привабливості галузі, що потребує подальшого розвитку галузі й

запровадження ефективного механізму виходу з кризи й інноваційно-інвестиційного вдосконалення у сфері вирощування та реалізації сільськогосподарської продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аспекти інноваційно-інвестиційного забезпечення аграрного сектору економіки України досліджували Ю.В. Алескерова [23], Ж.В. Гарбар, В.М. Геєць, І.В. Гончарук [21], Т.В. Ємчик, Г.М. Калетнік [5], Б.М. Крупей, С.Н. Мазуренко, І.В. Свиноус, В.В. Харченко, Г.А. Харченко й ін. Багато зарубіжних науковців досліджували важливість дефініцій інновацій та інвестицій, зокрема Й. Шумпетер, Дж. М. Кейнс, Є. Дж. Долан, П. Друкер, Ф. Ніксон, К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю, Д. Ліней та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження інноваційно-інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аграрний сектор займає важливе місце в економіці багатьох країн, зокрема Україну. Його розвиток залежить від багатьох факторів, важливим є залучення інвестицій. Інвестуючи в аграрний сектор економіки, можна досягти позитивних результатів і забезпечити стійке зростання сільського господарства. Дефіцит інвестицій ставить під загрозу розвиток і стабільність економіки. Серед напрямів, де інвестиції мають вплив на аграрний сектор економіки, інвестування в технології, новації, розвиток альтернативних ринків й органічного виробництва тощо.

Інноваційна діяльність є основою підвищення ефективності виробництва, однією зі складових процесу успішного функціонування підприємств України. Під час виділення проблем інноваційної діяльності потрібно зважати не те, що в сучасних умовах аграрна сфера України є інвестиційно-інноваційно привабливою і є орієнтованою на інноваційний шлях розвитку і забезпечення успішного функціонування вітчизняних підприємств [1].

Проблемою сьогодення є недостатнє інвестування інноваційного розвитку через воєнний стан на території нашої країни, брак фінансових ресурсів, недосконала нормативно-правова база, відсутність державної підтримки, непривабливість вітчизняних підприємств для іноземних інвесторів й інших причин, які заважають ефективному й якісному розвитку аграрних підприємств.

Інвестиційно-інноваційний розвиток пов'язаний з інноваційним потенціалом вказує на можливість і здатність підприємства до впровадження інновацій. Складовими інноваційного потенціалу є: інтелектуальні ресурси (патенти, ліцензії, технологічна документація тощо); матеріальні ресурси (технологічне й лабораторне устаткування); фінансові ресурси (власний, позичковий, венчурний капітал тощо); трудові ресурси (кваліфіковані кадри); інфраструктурні ресурси (техніко-технологічні підрозділи, патентно-правові відділи тощо) [2, с. 96, 143].

Розвиток підприємств України на інвестиційно-інноваційній основі формується за виконання умов, що сприяють стимулюванню інвестицій та

інновацій в економіку країни й містять такі аспекти:

- розвиток сприятливого інвестиційного клімату через поліпшення законодавчо-правової бази, зменшення бюрократичних перешкод і покращення умов для ведення бізнесу;

- визначення пріоритетних галузей для зовнішнього й внутрішнього інвестування;

- активна участь держави щодо підтримки сталого інвестиційно-інноваційного розвитку підприємств;

- заохочення новаторських ідей через створення спеціалізованих інноваційних центрів, підтримку наукових досліджень і технологічних стартапів;

- дослідження пріоритетних напрямків для інвестицій і розвитку, спрямованих на покращення конкурентоспроможності й стійкого економічного зростання;

- обрання ефективної довготривалої стратегії економічного зростання підприємства;

- забезпечення кваліфікованої робочої сили через освіту й професійну підготовку, необхідну для впровадження інноваційних технологій;

- надання фінансової підтримки, консультацій та інших ресурсів для розвитку малих і середніх підприємств, які часто є основою інноваційного потенціалу країни тощо.

Ці та інші умови створюють фундамент для сталого інвестиційного й інноваційного розвитку підприємств української економіки та є важливими складовими для забезпечення конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Інвестиційна привабливість аграрного сектору економіки формується на основі ключових аспектів:

- стабільність законодавчого й правового середовища, що містить чітке регулювання земельних відносин, податкових норм, прав і обов'язків учасників ринку, забезпечує прозорість і захист інвестицій;

- впровадження сучасних технологій, зокрема й інноваційних, у сільському господарстві, підвищує ефективність виробництва, знижує витрати й покращує якість продукції, що є привабливим для залучення інвестицій у цей сектор;

- розвинена й ефективна транспортна, а також логістична інфраструктура сприяє швидкій та ефективній доставці сільськогосподарської продукції до споживачів;

- підтримка наукових досліджень, упровадження нових технологій та інноваційних рішень у виробництво аграрної продукції;

- можливість експорту продукції на міжнародні ринки й взаємодія з іноземними партнерами, що розширює можливості для інвестицій у сільське господарство.

У сільському господарстві розрізняють різні типи інвестицій, що забезпечують конкурентоспроможний розвиток аграрного сектору економіки.

1. Технологічні, які підвищують продуктивність й ефективність, знижують витрати (датчики, дрони, штучний інтелект, системи GPS, генетично

модифіковані культури, автоматизація тощо).

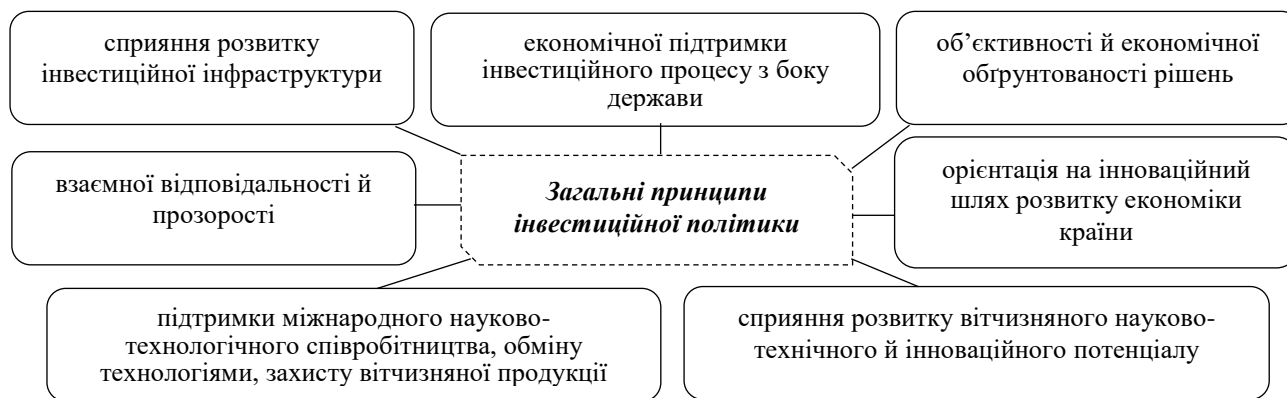
2. Інвестиції у розвиток виробництва, що дозволяють підвищити обсяги виробництва і якість продукції (нове обладнання, введення нових технологій, розширення площ під виробництво тощо).

3. Транспортна інфраструктура, що забезпечує швидке й ефективне транспортування продукції (будівництво нових автомобільних доріг, залізничних ліній та портів тощо).

4. Інвестиції у зберігання продуктів, що дозволяють зберігати якість продукції, а також знижують втрати (нові технології зберігання, будівництво сучасних холодильних камер, модернізація складських приміщень тощо).

5. Маркетинг і реклама, що сприяють популяризації виготовленої продукції та збільшенню продажів (брендування продукції, участь у виставках і ярмарках тощо).

Для забезпечення інвестиційної привабливості країни потрібно дотримуватись загальних принципів, до яких належить низка факторів, що представлено на рис. 1. Від того, наскільки ці фактори ефективно використовуються та вдало поєднуються, залежить настільки привабливою буде країна для залучення інвестицій [3, с. 117].

Рис. 1. Принципи інвестиційної політики

Джерело: сформовано автором на основі [4]

Інвестиційна привабливість аграрного сектору економіки формується у комплексі показників, що передбачають вивчення макроекономічних факторів впливу, крім того потрібно також враховувати природо-географічні умови, стратегію державної політики, фінансову й податкову системи країни, зовнішньоекономічну діяльність і низка інших чинників.

Стабільне інвестування в аграрний сектор економіки дає значний поштовх для розвитку нових інноваційних технологій у цьому секторі. Сільське господарство тісно пов'язане з різними галузями економіки, такими як машинобудування, хімічна й біохімічна промисловість, енергетика й іншими. Відбувається збільшення так званих «зелених» технологій. Важливою є роль держави, яка здатна стимулювати притік інвестицій у цю галузь [5, с. 82].

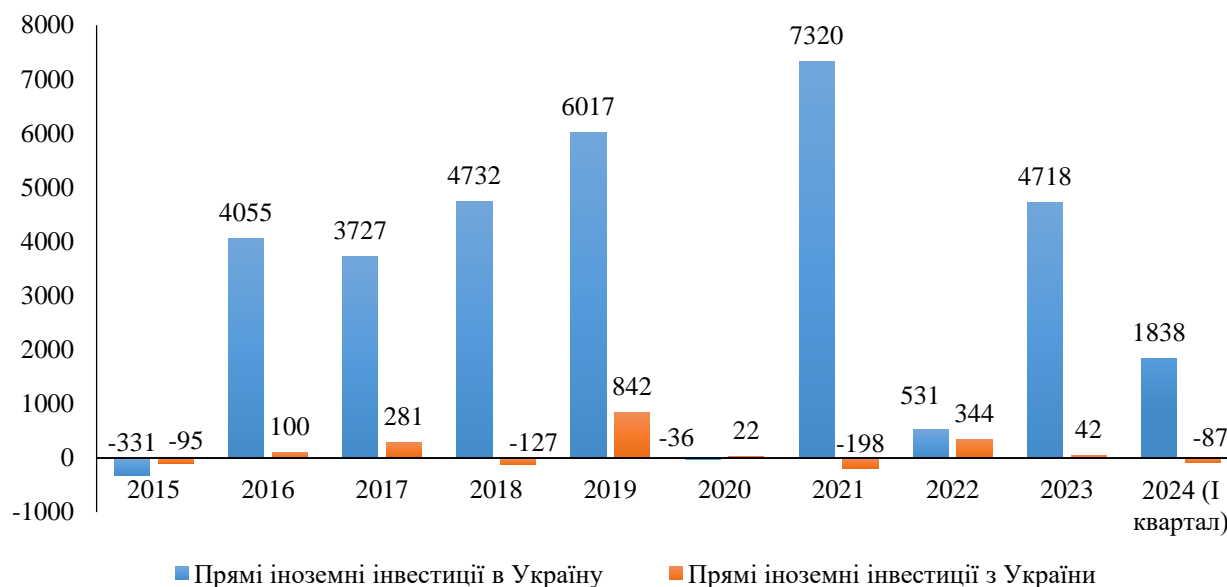
Для забезпечення розвитку конкурентоспроможного аграрного сектору економіки, необхідні інвестиції у різні сфери. Переваги й недоліки інвестиційного забезпечення з різних джерел відображено у табл. 1.

Базові складові інвестиційного забезпечення конкурентоспроможного розвитку галузей аграрного сектору економіки

Джерело інвестицій	Переваги	Недоліки
Приватний капітал	Значний обсяг інвестицій може бути залучений швидко з можливістю вибору проєктів, які матимуть високу рентабельність	Ризик втрати капіталу, можливість втручання в управління проєктами, відсутність підтримки держави
Державні інвестиції	Держава може залучити великі суми коштів, можливість впливу на проєкти з погляду державної політики	Бюрократичні перешкоди, можливість недостатньої ефективності витрачання коштів, можливість відставання проєктів від комерційних ринків
Міжнародні інвестиції	Залучення міжнародних ресурсів і знань, можливість входу на міжнародні ринки	Ризик політичної та економічної нестабільності у країні, можливість залежності від іноземного капіталу, можливість конфліктів між інвесторами й місцевим населенням
Кредитування та банківські позики	Швидкий доступ до капіталу, можливість збільшення обсягів виробництва, вибір терміну погашення кредиту	Високі відсоткові ставки, можливість втрати колатеральних забезпечень, недостатній обсяг кредитів для підтримки проєктів

Джерело: [6]

Перебіг сучасних політичних процесів негативно впливає на міжнародну інвестиційну привабливість України, підвищуючи ризики для інвесторів, зумовлені військовими діями, наслідками пандемії, конкурентною боротьбою за світові інвестиційні ресурси. Саме тому встановлення цілей та пріоритетів поліпшення інвестиційного клімату в Україні є надзвичайно важливим у сучасних умовах [3, с. 119]. Динаміка прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ) в економіку України від 2002 до 2024 року представлено у табл. 2.

Рис. 2. Динаміка прямих іноземних інвестицій в економіку України за принципом спрямованості (поток), млн дол. США

Джерело: [7; 8]

Прямі іноземні інвестиції – це найбільш бажана форма капіталовкладень для економік країн, що розвиваються, адже дозволяє реалізовувати значні

проекти, а в країну надходять нові технології, нові практики тощо.

Найбільші обсяги інвестування в економіку України були у 2008 і 2012 роках, а інвестиції було спрямовано до підприємств реального сектору економіки. У 2014, 2015, 2020 і 2022 роках спостерігався відтік коштів з України через політичну ситуацію та війну на сході держави. Незначно покращилась ситуація з приливом інвестицій у 2023 році.

Ефективність інвестиційних й інноваційних моделей залежить від рівня інвестицій, що надходять в інноваційну сферу. Важливим джерелом модернізації української економіки є інвестиції, які надають країні можливості для впровадження інноваційних процесів. Сучасний економічний стан демонструє необхідність ліквідації розриву між інвестиціями й інноваціями, оскільки інновації без інвестиційної підтримки є нежиттєздатними.

Ефективна реалізація інноваційних ідей потребує відповідного інвестиційного середовища. Формування інвестиційно-інноваційної моделі, що враховує принципи сталого розвитку, потребує створення необхідних умов для збільшення інвестицій в інноваційний розвиток національної економіки й забезпечення ефективності їхнього використання [9, с. 85].

Інноваційно-інвестиційна сфера є найчутливішою складовою економічного розвитку, що здатна швидко реагувати на дію зовнішніх і внутрішніх чинників впливу. Утвердження інноваційно-інвестиційної моделі розвитку національної економіки відкриває можливості для інтегрування в глобальні інтеграційні процеси, забезпечує економічне зростання та створює економічне підґрунтя для запровадження високих соціальних стандартів [10, с. 56].

Потрібно визначити пріоритетні напрямки інвестиційного забезпечення, що дозволять забезпечити розвиток інноваційного потенціалу й ті, які спроможні за порівняно короткий термін забезпечити відчутні зрушення в розвитку інноваційного потенціалу. Для реалізації інвестиційно-інноваційної моделі в умовах сталого розвитку економіки України необхідно створити належні правові, економічні, організаційні й інші умови для інвестиційної привабливості країни, що дозволить залучати інвесторів до інноваційної діяльності. Важливим фактором реалізації цього завдання є вдосконалення законодавства у сфері інвестицій та інновацій, а також підтримка конкурентного потенціалу країни на внутрішньому й зовнішньому ринках.

Залежно від використання різних видів інновацій у сільському господарстві отримують різні типи ефектів від їхнього залучення (табл. 2).

Таблиця 2

Ефект від застосування інновацій у сільському господарстві

Тип	Застосування
Економічний	Тривалий час окупності залучених інновацій
Соціальний	Підвищення рівня життя сільського населення, продовольчої безпеки, забезпечення населення продуктами харчування; дотримання вимог щодо якості та безпечності продукції, яка отримується внаслідок відповідних впроваджень; підготовка висококваліфікованих працівників для розробки, впровадження та використання інноваційної продукції
Природний	Залежність від природно-кліматичних умов; дослідження живих організмів; поліпшення існуючих технологій, порід тварин, сортів рослин
Структурний	Тісний взаємозв'язок із виробництвом; роль науково-дослідних установ; державна підтримка; дотримання екологічності тощо

Джерело: складено автором на основі [11; 12]

Інноваційна діяльність є основним засобом підвищення ефективності виробництва й однією із складових процесу успішного функціонування підприємств в Україні. У сучасних умовах аграрний сектор економіки України повинен бути орієнтований на інноваційний шлях розвитку, де залучення інвестицій та впровадження інновацій є одним із найбільш поширених способів успішного ведення бізнесу.

Значний вплив на економічну діяльність підприємств і залучення інвестицій у дослідження та розробки мають понесені витрати на них. У табл. 3 відображено динаміку витрат на наукові дослідження і розробки в Україні за 2021–2023 роки й частку у них витрат на дослідження у сфері сільського господарства і переробної промисловості.

Таблиця 3

Витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт і за видами економічної діяльності в Україні за 2021–2023 роки, тис. грн

Рік	Витрати на наукові дослідження і розробки	% до попереднього року	Зокрема		
			фундаментальні наукові дослідження	прикладні наукові дослідження	науково-технічні (експериментальні) розробки
Усього					
2021	20973775,2	123,2	5163652,8	4821306,2	10988816,2
2022	17117836,2	81,6	4081358,3	4827588,4	8208889,5
2023	21348062,6	124,7	4424348,0	6348434,0	10575280,6
Сільське господарство, лісове господарство і рибне господарство					
2021	58200,8	170,2	к	32870,3	к
2022	35726,6	61,4	к	20916,4	к
2023	47345,9	132,5	к	30421,4	к
Переробна промисловість					
2021	1228805,9	202,2	-	-	1228805,9
2022	523433,3	42,6	-	к	к
2023	2866427,1	547,6	-	-	2866427,1

«к» – дані не оприлюднюються через виконання вимог Закону України «Про офіційну статистику» щодо забезпечення гарантій органів державної статистики щодо статистичної конфіденційності;

«-» – явищ не було.

Джерело: сформовано за даними [7; 8; 13]

У витратах на наукові дослідження і розробки значну частку займають наукові дослідження та науково-технічні розробки, які склали 74,7% у 2021 році й 85,1% у 2022 році. Витрати на дослідження й експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук у 2022 році становили 79,9%, професійна, наукова та технічна діяльність – 86,0%, тоді як витрати на наукові дослідження і розробки у сільському господарстві, лісовому господарстві й рибному господарстві – це лише 0,2-0,3% витрат.

Витрати на наукові дослідження і розробки у сільському господарстві значно скоротились у 2022 році порівнюючи з попереднім роком, і зросли у 2023 році, хоча рівня 2021 року все ж не досягли; порівнюючи з періодом до повномасштабної війни у нашій країні ці витрати були на 10854,9 тис грн більші, ніж у 2023 році. Щодо переробної галузі, то за три роки спостерігаються позитивні зміни, хоча у 2022 році витрати скоротились у 2,35 рази, проте у 2023 році їхнє зростання порівнюючи з 2021 роком становило 2,33 рази (2866427,1 тис. грн), що свідчить, серед іншого, про розвиток і сприяння науковим дослідженням в

аграрній сфері економіки нашої країни, оскільки саме переробка аграрної продукції становить вагомую частину переробної промисловості України.

Низький рівень інноваційної активності підприємств аграрного сектору економіки України є результатом неналежного стану державного фінансування інноваційної діяльності, який показує суттєві диспропорції, що мають місце між величиною інвестування власних коштів і коштів державного бюджету.

Інноваційний розвиток є визначальним фактором ефективності бізнесу, економічного зростання, поліпшення якості продукції, економічного використання ресурсів і запобігання впливу індустріалізації на навколишнє середовище. Інновація сприяє динамічному саморозвитку й забезпечує конкурентоспроможність економіки на всіх рівнях. Інноваційний розвиток підприємства – це постійна зміна, заснована на впровадженні й реалізації інновацій, які призводять до поліпшення кількісних і якісних характеристик діяльності підприємства, забезпечують зміцнення позицій і створюють умови для поступального розвитку.

Велика частина науково-технічних інновацій пов'язана з товарами, які потребують капіталовкладень, але рівень накопичення інвестицій в Україні дуже низький, що призводить до втрати потенційних можливостей для розвитку науково-технічної сфери. У сучасних умовах обсяг інвестицій в національну економіку недостатній навіть для простого оновлення. Крім того, існує необхідність в удосконаленні організації системи зберігання, переробки й реалізації продукції; дотриманні рекомендованих пропорцій у структурі посівів, раціональному поєднанні галузей та використанні земельних ресурсів; застосуванні екологічних інновацій, щоб запобігти негативному впливу на земельні ресурси.

Важливим критерієм інноваційного розвитку є наявна кількість інноваційно-активних підприємств (табл. 4).

Таблиця 4

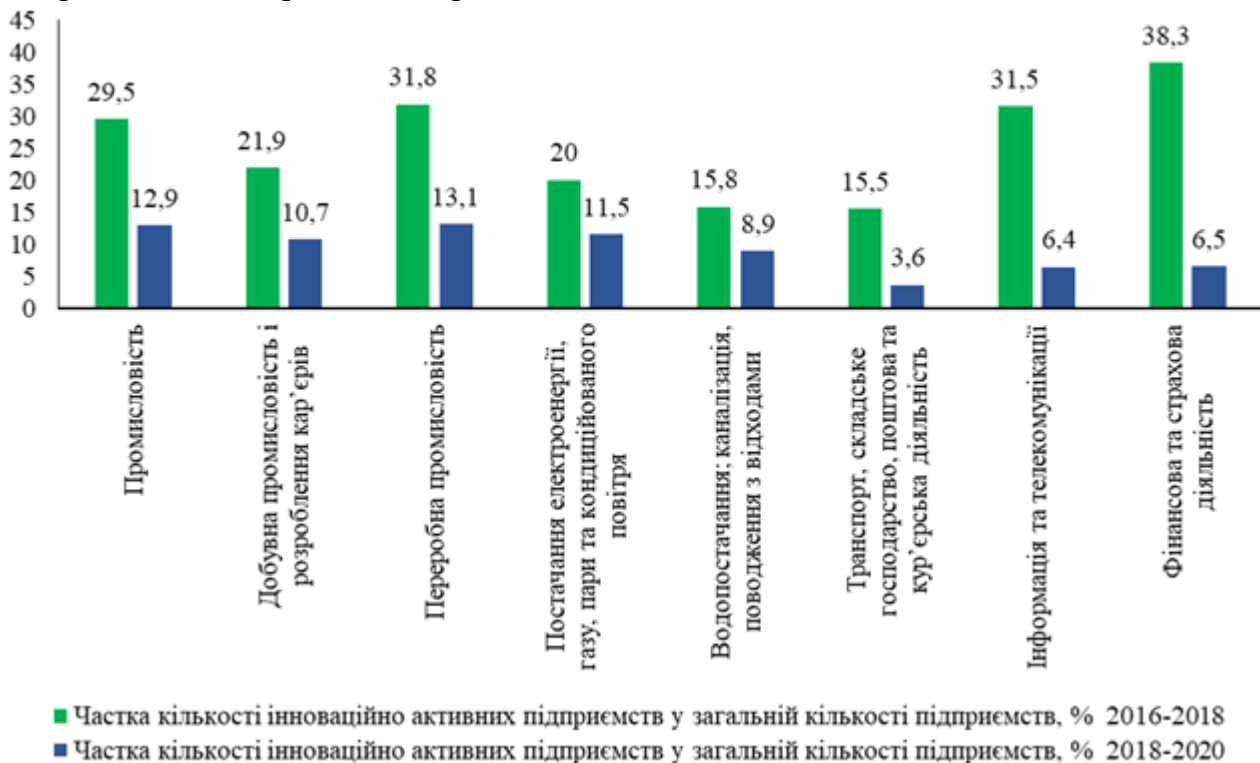
Кількість інноваційно-активних підприємств за видами економічної діяльності в Україні^{1,2}

Вид економічної діяльності	Кількість інноваційно-активних підприємств, одиниць		Частка інноваційно-активних підприємств у загальній кількості підприємств, %	
	2016–2018 рр.	2018–2020 рр.	2016–2018 рр.	2018–2020 рр.
Усього	8173	2283	28,1	8,5
Промисловість, зокрема:	4060	1552	29,5	12,9
- добувна промисловість і розроблення кар'єрів	107	26	21,9	10,7
- переробна промисловість	3626	1454	31,8	13,1
- постачання електроенергії, газу, пари і кондиційованого повітря	143	37	20,0	11,5
- водопостачання; каналізація, поводження з відходами	184	35	15,8	8,9
Транспорт, складське господарство, поштова і кур'єрська діяльність	568	133	15,5	3,6
Інформація та телекомунікації	619	121	31,5	6,4
Фінансова і страхова діяльність	222	12	38,3	6,5

¹ Дані наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Дані наведені по юридичних особах із середньою кількістю працівників 10 осіб і більше.
Джерело: [7; 8]

У переважній більшості інноваційно-активні підприємства здійснюють інвестиції у внутрішні науково-дослідні розробки, придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, інші інвестиції, також мають місце незначні інвестиції у придбання зовнішніх знань. Частка інноваційно-активних підприємств відображена на рис. 3.

Рис. 3. Частка кількості інноваційно-активних підприємств у загальній кількості підприємств, %

Джерело: побудовано на основі даних [7, 8]

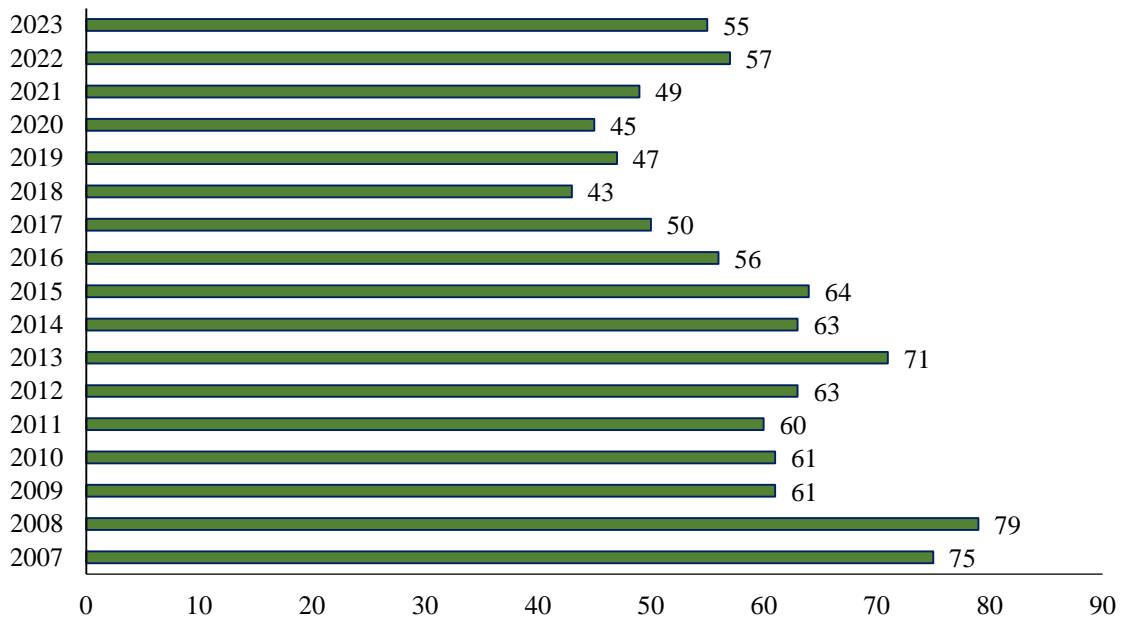
Із рис. 2 видно, що частка кількості інноваційно-активних підприємств у динаміці скоротилась за обраний період щодо 2021–2023 років, і відповідних даних немає. Щодо досліджуваного періоду, то можна відзначити, що найвищий відсоток інноваційно-активних підприємств був у фінансовій та страховій діяльності, а також переробній промисловості у 2016–2018 роках, тоді як у 2018–2020 роках – це промисловість загалом і переробна промисловість.

Інноваційну спроможність нашої країни можна проаналізувати за глобальним інноваційним індексом, який представляє останні світові інноваційні тенденції та рейтинг інновацій 132 економік світу.

Рейтинг «Глобальний інноваційний індекс» складається на основі аналізу близько 80 показників. Індекс розраховується за допомогою двох груп показників: ресурси й умови для інновацій та практичні результати здійснення інновацій. Вже 12 років поспіль першу сходинку рейтингу займає Швейцарія [14].

У 2023 році Україна посіла 55 позицію, у 2022 році – 57 місце. За різними складовими наша країна займала такі позиції рейтингу: регуляторне середовище – 77 позиція, бізнес-середовище – 88 позиція, людський капітал і дослідження – 47 позиція, освіта – 31 позиція, R&D – 68 позиція, інформаційно-

комунікаційні технології – 59 позиція, знання та результати наукових досліджень – 45 позиція. Найбільший успіх Україна в цьому рейтингу мала у 2018 році – 43 місце зі 126 [15]. На рис. 4 відображено місце України в рейтингу за роками.

Рис. 4. Позиції України у рейтингу «Глобальний інноваційний індекс», 2007–2023 рр.

Джерело: сформовано автором за даними [14]

Піднявшись на 55 місце у рейтингу «Глобального інноваційного індексу» у 2023 році, Україна отримала найбільше балів у категоріях «Творчий результат» і «Людський капітал та дослідження» (освіта, дослідні й академічні ресурси), найменше – «Витонченість ринку» (кредити, інвестиції, конкуренція), «Інфраструктура» (доступ до урядових сервісів, вартість ресурсів, показники енергозбереження) й «Інституції» (політика, умови ведення бізнесу) [16].

В аграрній сфері України впровадження сучасних технологій залишається на низькому рівні. Для досягнення високої продуктивності в рослинництві й тваринництві, а також підвищення конкурентоспроможності виробленої продукції та зниження її собівартості в умовах мінливого ринку необхідно постійно вдосконалювати виробничі технології, розробляти нові, більш ефективні сорти рослин і розводити нові породи тварин, а також використовувати більш ефективні добрива, засоби захисту рослин, ветеринарні препарати, премікси і кормові добавки [17, с. 28]. Агроінновації можуть стати основою для підвищення ефективності бізнесу та його прибутковості. Це впровадження технологічних, технічних, економічних, організаційних, екологічних і селекційно-генетичних інновацій, що відповідають вимогам екологічної безпеки і фітосанітарії. Підвищенню ефективності можуть сприяти інноваційні розробки, такі як технології мінімальної безвідвальної обробки ґрунту, прямий посів, використання безпілотних літальних апаратів, світлодіодні технології тощо. Успішна реалізація цих нововведень вимагає тісної співпраці між науковими установами й сільськогосподарськими

підприємствами, що дозволить перетворити нові знання в практичні інновації.

Особливістю сільського господарства є те, що основними ресурсами для виробництва аграрної продукції є природні ресурси, які формуються та розвиваються відповідно до біологічних законів. Значна залежність від погодних умов ускладнює досягнення результатів навіть за умов високого рівня агротехніки й сучасних технологій. Під час застосування нововведень потрібно враховувати не тільки економічні закони, а й закони природи [17, с. 28].

Л.О. Рибіна, М.М. Геєнко зазначають, що більшість агровиробників має незначний масштаб виробництва, що призводить до відносно низьких прибутків і обмеженої концентрації капіталу. Це водночас ускладнює ефективне використання сучасної високопродуктивної техніки й обмежує можливості для придбання дорогих технологічних засобів для реалізації інноваційних проєктів [18, с. 138].

Також потрібно враховувати, що ефективна інноваційна діяльність дозволяє послабити вплив природно-кліматичних факторів, але тільки до певної міри, тому під час розробки інноваційних рішень потрібно враховувати їхній взаємозв'язок із біологічними процесами. Специфікою галузі сільського господарства є потреба державної підтримки, яка дозволяє аграрним підприємствам функціонувати за умов втрат, що були спричинені природними чинниками [17, с. 29].

Низька активність інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки пов'язана з недосконалістю організаційно-економічного механізму освоєння інновацій, що посилює деградацію галузей, призводить до зростання витрат низької конкурентоспроможності продукції, пригнічує соціально-економічний розвиток села [19, с. 123].

Інноваційний процес має бути спрямований на кінцевий результат – екологічний, технічний чи соціально-економічний ефекти. Для інноваційного процесу важливо проходження таких стадій: процес упровадження ідеї (дослідження ринку, потреб, попиту, нова ідея); наукове обґрунтування (дослідження, розробка, адаптація), проєктування, планування, регулювання, прогнозування; технологічне й економічне обґрунтування стратегії (маркетинг, впровадження, оцінка ефективності агроінновацій) Важливою складовою інноваційної діяльності є джерела її фінансування, які представлено в табл. 5.

Таблиця 5

Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств України у 2010–2020 рр., млн грн

Рік	Витрати на інновації	Зокрема за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	інвесторів-нерезидентів	інших джерел
2010	8045,5	4775,2	87,0	2411,4	771,9
2011	14333,9	7586,6	149,2	56,9	6542,2
2012	11480,6	7335,9	224,3	994,8	2925,6
2013	9562,6	6973,4	24,7	1253,2	1311,3
2014	7695,9	6540,3	344,1	138,7	672,8
2015	13813,7	13427,0	55,1	58,6	273,0
2016	23229,5	22036,0	179,0	23,4	991,1
2017	9117,5	7764,1	227,3	107,8	1078,3
2018	12180,1	10342,0	639,1	107,0	692,0
2019	14220,9	12474,9	556,5	42,5	1079,4
2020	14406,9	8714,3	2547,7	-	-

Джерело: [7; 8; 13]

Також активізується підтримка інновацій на основі застосування інструментів економічної та фінансової політики і методом створення організаційно-юридичних основ, які заохочують динаміку суб'єктів господарської діяльності до інновацій.

Для ефективного функціонування інвестиційно-інноваційної моделі в аграрному секторі економіки необхідне його ресурсне наповнення, що базуватиметься на механізмах забезпечення та фінансування (рис. 5).

Рис. 5. Ресурсне забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку економіки

Джерело: побудовано автором на основі [20]

Формування організаційно-економічних механізмів реалізації інноваційно-інвестиційної політики на національному й регіональному рівнях потребує детальної оцінки сучасних методів управління, інструментів і засобів, що використовуються у відповідній сфері, і їхній оптимізації для підвищення ефективності діяльності.

До механізмів забезпечення інноваційної діяльності підприємств належать основні засоби підприємств, зокрема аграрних, введення в дію основних засобів організацій, що займаються науковою діяльністю, і врахування зносу цих засобів у відповідних організаціях.

До механізмів забезпечення інноваційної діяльності підприємств також належить використання промислових зразків, корисних моделей, впровадження нових технологічних процесів, і власне підприємства, що продовжували інновації та займались інноваційної діяльністю.

До механізму забезпечення соціально-економічного розвитку належить визначення потенціалу людського розвитку, валового внутрішнього продукту, регіонального продукту, що забезпечує зайнятість населення на підприємствах, сприяє економічному розвитку потенціалу країни чи регіону.

Механізм фінансування наукових і науково-технічних робіт відповідає за чисельність фахівців, зайнятих науковою роботою, а чисельність винахідників; визначає кількість підготовлених кандидатів, докторів наук, докторів філософії, магістрів, спеціалістів, бакалаврів.

До механізму фінансування освіти належать заклади вищої освіти, що мають патенти, ліцензії, публікації, корисні моделі, винаходи, промислові зразки; визначає кількість студентів, аспірантів, докторантів [20].

На формування, розвиток і ефективність інноваційного забезпечення підприємств аграрного сектору економіки впливають організаційні, економічні, науково-технічні, соціальні, екологічні й природні фактори [21, с. 34].

Ефективність інвестиційно-інноваційного забезпечення залежить від рівня притоку інвестицій в інноваційну сферу. Низький рівень інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності потребує розробки ефективних інвестиційно-інноваційних стратегій, адаптованих до зовнішнього середовища [9]. Щоб інвестиційно-інноваційна діяльність у сільському господарстві була ефективною, необхідно враховувати різні групи факторів: економічні, правові, технологічні, політичні, організаційно-управлінські, соціально-психологічні й культурні.

У сучасних умовах для збереження конкурентоспроможності й ефективного функціонування підприємств необхідно дотримуватися відповідних напрямів інвестиційно-інноваційної діяльності:

- розробка нових технологій та продуктів;
- розвиток альтернативних ринків;
- прискорення появи інновацій;
- мотивування до інноваційної та інвестиційної діяльності.

В умовах воєнного конфлікту в Україні знизилась інвестиційна активність, оскільки існує невизначеність щодо майбутніх умов і ризиків, що впливає на рішення щодо інвестування. Також це додаткові зусилля підприємств щодо забезпечення безпеки працівників і майна, відбулось погіршення фінансових умов для підприємств щодо доступу до кредитування та інших джерел фінансування, висока ризикованість інвестицій, що обмежує кредитування підприємств. Багато підприємств в умовах воєнного стану зменшили свою інноваційну діяльність, що пов'язано з бізнес-ризиками, обмеженими ресурсами і недостатньою мотивацією для впровадження інноваційних рішень [22]. В умовах війни виявляються серйозні впливи на інвестиційно-інноваційну діяльність підприємств, знижуючи їхню ефективність.

Висновки. Інноваційно-інвестиційне забезпечення є необхідною умовою для сталого розвитку аграрного сектору економіки України, підвищення його конкурентоспроможності на міжнародному ринку й забезпечення продовольчої безпеки країни. Для впровадження інновацій необхідні значні фінансові ресурси. Впровадження інновацій та залучення інвестицій дозволяють аграріям ефективніше використовувати ресурси, підвищувати якість продукції та адаптуватися до глобальних викликів, забезпечуючи стабільний економічний розвиток країни. Інноваційно-інвестиційне забезпечення аграрного сектору економіки під час війни є критичним для збереження та адаптації сільськогосподарського виробництва в умовах кризи, а впровадження нових технологій та залучення інвестицій допоможуть підтримувати галузь і закладуть основу для її подальшого розвитку після завершення воєнних дій.

Інвестиції в аграрний сектор економіки є ключовим чинником, що забезпечує доступ до новітніх технологій, сучасного обладнання та методів ведення господарства. Залучення інвестицій сприятиме модернізації

агропідприємств, зокрема інвестиції в інновації, такі як системи точного землеробства, використання дронів для моніторингу полів, застосування біотехнологій для створення нових сортів культур, мають потенціал значно підвищити ефективність виробництва, зменшити витрати й підвищити врожайність.

Український уряд, міжнародні організації та приватні інвестори активно підтримують інноваційно-інвестиційні проекти в аграрному секторі економіки України, до яких належать гранти, кредити, технічну допомогу й спільні проекти, що сприяють розвитку інноваційної інфраструктури й залученню інвестицій в АПК. Інноваційно-інвестиційний розвиток дозволяє українським аграріям виходити на нові ринки збуту, задовольняючи зростаючий попит на високоякісну й екологічно чисту продукцію. Це відкриває нові можливості для експорту, а також збільшує надходження валютної виручки. Інноваційні технології, такі як генетично модифіковані культури, системи зрошення та агроекологічні підходи, допомагають аграріям адаптуватися до змін клімату, зменшити негативний вплив на довкілля та забезпечити стабільність врожаїв.

Список використаних джерел

1. Вернюк Н.О., Дяченко М.І. Регулювання інноваційного розвитку аграрного сектору України. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8805>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.96 (дата звернення: 03.07.2024).
2. Копитко М.І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів. ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
3. Хаєцька О.П. Шляхи підвищення міжнародної інвестиційної привабливості України. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 3 (53). С. 113-130. DOI: 10.37128/2411-4413-2020-3-9
4. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави. Київ: НІСД, 2012. 336 с.
5. Калетнік Г.М., Козяр Н.О. Стратегічні підходи до інвестування аграрного сектору України в сучасних умовах розвитку АПК. *Міжнародний науково-виробничий Журнал «Економіка АПК»*. 2020. № 12 (314). С. 81-89. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202012081>
6. Маргасова В., Вдовенко Н. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектору з урахуванням структурних змін для груп суспільних інтересів. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 4 (32). С. 109-120. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4\(32\)-109-120](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4(32)-109-120)
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.07.2024).
8. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 14.07.2024).
9. Зельдіна О.Р. Поняття інвестиційно-інноваційної моделі в умовах сталого розвитку економіки України. *Підприємництво, господарство і право*.

2020. № 7. С. 83-88. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.14>

10. Юрчук Н.П., Вовк В.Ю., Топіна Р.П. Інноваційно-інвестиційна діяльність як основа реалізації концепції сталого розвитку економіки України. *Агросвіт*. 2019. №3. С. 53-61. DOI: [10.32702/2306-6792.2019.3.53](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.3.53)

11. Дорогань-Писаренко Л.О., Єгорова О.В., Панченко І.Г. Особливості аналізу ефективності впровадження технологічних інновацій в сільському господарстві. *Наука та інновації*. 2020. № 3. С. 27-38. DOI: doi.org/10.15407/scin16.03.027

12. Павленко І.І., Білінська В.Ю. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку сільського господарства в Україні. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2015. № 1(30). С. 104-113.

13. Статистичний збірник України. Наукова та інноваційна діяльність. 2021. Київ, 2022. 243 с.

14. Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/ru/2023/ (дата звернення: 14.07.2024).

15. Інформаційні матеріали щодо стану інноваційної діяльності. Інформаційні матеріали щодо стану інноваційної діяльності. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=69b9a9bf-5fbc-4035-8c0f-ac26b853c0eb&title=InformatsiiniMaterialiSchodoStanuInnovatsiinoiDiialnosti> (дата звернення: 14.07.2024).

16. У 2023 році Україна посіла 55-те місце в рейтингу «Глобальний інноваційний індекс». Як змінювалися позиції нашої країни протягом 17 років. URL: <https://dev.ua/news/reitynh-naibilsh-innovatsiinykh-krain-1703234037> (дата звернення: 14.07.2024).

17. Могильна Л.М. Суть та особливості інновацій в сільському господарстві. *Приазовський економічний вісник*. 2022. Вип. 3 (22). С. 26-30. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2022-3-5>

18. Рибіна Л.О., Геєнко М.М. Проблемні чинники інвестиційно-інноваційної активності підприємств аграрної галузі. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 50. С. 137-142. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.50-55>

19. Людвік І.І. Особливості інноваційного розвитку українських аграрних підприємств в сучасних умовах. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практичної діяльності*. 2023. № 2 (64). С. 119-134. DOI: [10.37128/2411-4413-2023-2-8](https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-2-8)

20. Мушеник І.М. Стратегія розвитку і формування інноваційно-інвестиційної системи регіону. *Економіка і суспільство*. 2021. № 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-29>
URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/249> (дата звернення: 14.07.2024)

21. Гончарук І.В. Томашук І.В. Вплив інноваційних процесів на підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практичної діяльності. 2023. № 1 (63). С. 30-47. DOI: 10.37128/2411-4413-2023-1-3

22. Михайлик О.М., Бірак Є.В. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка і суспільство*. 2023. Вип. 58. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3350/3277>. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-86> (дата звернення: 14.07.2024).

23. Aleskerova Y., Titenko Z., Skrypnyk H., Grytsyna O. Modeling The Level Of Investment Attractiveness Of The Agrarian Economy Sector. *International Journal of Industrial Engineering & Production Research*. 2020. Vol. 31. № 4. P. 490-496. DOI: 10.22068/ijiepr.31.4.647

References

1. Verniuk, N.O., Diachenko, M.I. (2021). Rehuliuвання innovatsiinoho rozvytku ahrarnoho sektoru Ukrainy [Regulation of innovative development of the agricultural sector of Ukraine]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.96> Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8805> [in Ukrainian].

2. Kopytko, M.I. (2019). *Upravlinnia innovatsiinykh [Management of Innovations]*. Lviv: LvDUVS [in Ukrainian].

3. Khaietska, O.P. (2020). Shliakhy pidvyshchennia mizhnarodnoi investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy [Ways of increasing the international investment attractiveness of Ukraine]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannya nauky i praktyky – Economy, finance, management: topical issues of science and practical activity*, 3 (53), 113-130. DOI: 10.37128/2411-4413-2020-3-9 [in Ukrainian].

4. Zhalilo, Ya.A. (2012). *Teoriia ta praktyka formuvannia efektyvnoi ekonomichnoi stratehii derzhav [Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state]*. Kyiv: NISD [in Ukrainian].

5. Kaletnik, G.M., & Koziar, N.O. (2020). Stratehichni pidkhody do investuvannia ahrarnoho sektoru Ukrainy v suchasnykh umovakh rozvytku APK [Strategic approaches to investing in the agricultural sector of Ukraine in the modern conditions of the development of the agricultural sector]. *Mizhnarodnyi naukovovyrobnychiy Zhurnal «Ekonomika APK» – International Scientific and Production Journal «Economy of agro-industrial complex»*, 12 (314), 81–89. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202012081> [in Ukrainian].

6. Marhasova, V., & Vdovenko, N. (2023). Investytsiine zabezpechennia rozvytku ahrarnoho sektoru z urakhuvanniam strukturnykh zmin dlia hrup suspilnykh interesiv [Investment provision of competitive development of the agricultural sector taking into account structural changes and economic effects of activities for public interest groups]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and Prospects of Economics and Management*, 4 (32), 109–120. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4\(32\)-109-120](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4(32)-109-120) [in Ukrainian].

7. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Official website of the State Statistics Service of Ukraine]. ukrstat.gov.ua. Retrieved from:

<http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

8. Ofitsiyni sait National Bank of Ukraine [Official website of the National Bank of Ukraine]. *index.minfin.com.ua*. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/> [in Ukrainian].

9. Zeldina, O.R. (2020). Poniattia investytsiino-innovatsiinoi modeli v umovakh staloho rozvytku ekonomiky Ukrainy [The concept of investment and innovation model in terms of sustainable development of Ukraine's economy]. *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, Economy and Law*. 7, 83–88. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.14> [in Ukrainian].

10. Yurchuk, N.P., Vovk, V.Yu., & Topina, R.P. (2019). Innovatsiino-investytsiina diialnist yak osnova realizatsii kontsentratsii staloho rozvytku ekonomiky Ukrainy [Innovative-investment activity as the implementation basis of the sustainable development concept of the ukrainian economy]. *Agrosvit – Agroworld*, 3, 53-61. DOI: [10.32702/2306-6792.2019.3.53](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.3.53) [in Ukrainian].

11. Dorohan-Pysarenko, L.O., Yehorova, O.V., & Panchenko, I.H. (2020). Osoblyvosti analizu efektyvnosti vprovadzhennia tekhnolohichnykh innovatsii v silskomu hospodarstvi. [Features of Analyzing the Effectiveness of Implementing Technological Innovations in Agriculture.]. *Nauka ta innovatsii – Science and Innovations*, 3, 27-38. DOI: doi.org/10.15407/scin16.03.027 [in Ukrainian].

12. Pavlenko, I.I., & Bilinska, V.Iu. (2015). Innovatsiino-investytsiine zabezpechennia rozvytku silskoho hospodarstva v Ukraini [Innovative investment support for the development of agriculture in Ukraine]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky – Theoretical and applied issues of economics*, 1 (30), 104-113. [in Ukrainian].

13. Statystychnyi zbirnyk Ukrainy. Naukova ta innovatsiina diialnist. 2021 [Statistical collection of Ukraine. Scientific and innovative activity. 2021]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

14. Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty. World Intellectual Property Organization. *wipo.int*. Retrieved from: https://www.wipo.int/global_innovation_index/ru/2023/ [in English].

15. Informatsiini materialy shchodo stanu innovatsiinoi diialnosti. Informatsiini materialy shchodo stanu innovatsiinoi diialnosti [Informational materials on the state of innovative activity. Informational materials on the state of innovative activity]. *me.gov.ua*. Retrieved from: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=69b9a9bf-5fbc-4035-8c0f-ac26b853c0eb&title=InformatsiiniMaterialiSchodoStanuInnovatsiinoiDiialnosti> [in Ukrainian].

16. 2023 rotsi Ukraina posila 55-te mistse v reitynhu «Hlobalnyi innovatsiyni indeks». Yak zminiuvalsia pozytsii nashoi krainy protiahom 17 rokiv [In 2023, Ukraine took 55th place in the «Global Innovation Index» rating. How the positions of our country changed during 17 years]. *dev.ua*. Retrieved from: <https://dev.ua/news/reitynh-naibilsh-innovatsiinykh-krain-1703234037> [in Ukrainian].

17. Mohylna, L.M. (2022). Sut ta osoblyvosti innovatsii v silskomu hospodarstvi [The essence and features of innovations in agriculture]. *Pryazovskyi*

ekonomichnyi visnyk – Priazov Economic Herald, 3 (22), 26-30. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2022-3-5> [in Ukrainian].

18. Rybina, L. O., Heienko, M. M. (2020). Problemni chynnyky investytsiino-innovatsiinoi aktyvnosti pidpryiemstv ahrarnoi haluzi [Problem factors of investment and innovation activity of agricultural enterprises]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*. 50, 137-142. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.50-55> [in Ukrainian].

19. Liudvik, I.I. (2023). Osoblyvosti innovatsiinoho rozvytku ukrainskykh ahrarnykh pidpryiemstv v suchasnykh umovakh. [Features of innovative development of Ukrainian agricultural enterprises in modern conditions]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannya nauky i praktyky – Economy, finance, management: topical issues of science and practical activity*, 2 (64), 119-134. DOI: 10.37128/2411-4413-2023-2-8 [in Ukrainian].

20. Mushenyk, I.M. (2021). Stratehiia rozvytku i formuvannia innovatsiino-investytsiinoi systemy rehionu [Development strategy and formation of the innovation and investment system of the region]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, 25. Retrieved from: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/249> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-29> [in Ukrainian].

21. Honcharuk, I.V., & Tomashuk, I.V. (2023). Vplyv innovatsiinykh protsesiv na pidvyshchennia konkurentospromozhnosti silskohospodarskykh pidpryiemstv [Influence of innovative processes on increase of competitiveness of agricultural enterprises]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannya nauky i praktyky – Economy, finance, management: topical issues of science and practical activity*, 1 (63), 30-47. DOI: 10.37128/2411-4413-2023-1-3 [in Ukrainian].

22. Mykhailyk, O.M., & Birak, Ye.V. (2023). Investytsiino-innovatsiina diialnist pidpryiemstv v umovakh voiennoho stanu [Investment and innovation activities of enterprises under martial law]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, 58. Retrieved from: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3350/3277> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-86> [in Ukrainian].

23. Aleskerova, Yu., Titenko, Z., Skrypnyk, H., & Grytsyna, O. (2020). Modeling The Level Of Investment Attractiveness of The Agrarian Economy Sector. *International Journal of Industrial Engineering & Production Research*, 31 (4), 490-496. DOI: 10.22068/ijiepr.31.4.647 [in English].

Відомості про автора

ХАЄЦЬКА Ольга Петрівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри економіки та підприємницької діяльності, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: haetska@vsau.vin.ua).

КНАІЕТСКА Olha – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Economics and Entrepreneurship, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: haetska@vsau.vin.ua).